

A fejlesztések kiváló módja

Kis települések nagy lehetősége az Anghel Saligny-program nevű fejlesztési terv

• A legtöbb erdélyi magyar polgármester értékeli a helyi fejlesztések országos programja (PNDL) eddigi két kiírását, ugyanakkor derűlátón várják a harmadik, immár Anghel Saligny román mérnök – a Dunán átívelő Fetești–Cernavodă vasúti híd tervezőjének – nevét viselő terv meghirdetését. Az előjárók kifejtették, számukra a kormányprogram jelenti jóformán az egyetlen esélyt jelentősebb pénzüsszegek lehívására.

SZUCHER ERVIN

Eddig is jelentős beruházásokat sikerült megvalósítaniuk a vidéki önkormányzatoknak a helyi fejlesztések országos programja első két kiírásának köszönhetően, a körvonalazódó PNDL 3, azaz az RMDSZ által Anghel Saligny-tervre keresztelt program még nagyobb pályázási lehetőségeket kínál az érdekelteknek.

Míg a polgármesterek örülnek, az USR-PLUS pártszövetség vezetői éppen a Saligny-terv miatt döntöttek a kormányból való kilépés mellett, szerintük ugyanis a program pártpreferenciák, a korrupció és a sikkasztás melegágya lehet. Az immár USR-PLUS-os miniszterek nélküli Cițu-kabinet által szeptember 3-án elfogadott sürgősségi rendelet értelmében a fejlesztési, közigazgatási és közmunkálatokért felelős minisztérium 2021 és 2028 között bonyolítja le a híres mérnökről, a cernavodai vasúti híd tervezőjéről elnevezett programot, amelynek keretösszege 50 milliárd lej.

A Saligny-tervről

A Saligny-terv révén az alábbi kategóriákhoz tartozó befektetések valósíthatók meg: vízellátó rendszerek és víztisztító telepek; csatornarendszerek és szennyvíztisztító telepek; megyei, helyi, községi, településen belüli közutak, településeket elkerülő terelőutak, hidak, kerékpárutak; földgázelosztó rendszerek, a földgázrendszerhez való csatlakozás. A fejlesztési minisztérium múlt szerdán bocsátotta közzé a keretprogram által előírt beruházásokra érvényes költség-szabványokat meghatározó jogszabálytervezetet. „Három éve nincs érvényben lévő költség-szabvány. Most a minisztérium azt javasolja, az uniós alapokból finanszírozott beruházásokra érvényes költség-szabványokat alkalmazzák az Anghel Saligny-keretprogram által előírt, országos finanszírozásból épített beruházásokra is ott, ahol létezik ilyen uniós finanszírozásokra érvényes szabvány” – nyilatkozta Cseke Attila fejlesztési miniszter. Az RMDSZ-es tárcavezető hozzátette: a Saligny-terv szerint a minisztérium legtöbb 15 nap alatt megszabja a költség-szabványokat a fent említett befektetésekre, a gázhálózatot érintő szabványokat pedig – az energiaügyi minisztériummal közösen – 30 nap alatt.

Uniós pályázatok? Labdába sem rúgnak

Senkinek nem áll érdekében a csatlás, főként a polgármesterek nem – állítják a lapcsaládunk által megszólaltatott előjárók. Korondi Józsa Erika kisoratosi polgármester szerint azon túl, hogy az utolsó banyig elszámoltak, a munkálatokat és azok kifizetését több állami szerv is ellenőrizni. „Mi például 10 kilométert aszfaltoltunk, holott abból

Ebben a helyzetben van a Szatmár megyei Mezőterem is, ahol csak a PNDL-en keresztül szerzett pénzből tudtak volna új óvodát építeni. Hogy ez mégsem jött össze, nem az önkormányzaton, de még csak nem is a kormányon múlt. „Háromszor is meghirdettük a közbeszerzést, nem jelentkezett senki. Időközben annyira megugrottak az árak meg a munkadíjak, hogy nem tudtuk volna biztosítani az önrészt” – vázolta a helyzetet Tar Miklós polgári párti (MPP) előjáró.

Jó hír, hogy a kistelepülések úthálózata is korszerűsíthető az 50 milliárd lejes program keretében

▲ FOTÓ: ERDÉLY BÁLINT ELŐD

a pénzből húszat is csinálhattunk volna – igaz, lényegesen gyengébb minőségben. Viszont a mi érdeklünk, hogy két-három éven belül ne kelljen javításba kezdeni, és ne szidjanak a község lakói” – hívta fel a figyelmet az Arad megyei, magyar többségű települést irányító RMDSZ-es előjáró. Ha beindul a Saligny-program, Kisiratoson a gáz bevezetését tűzték célul. Ezt azért is tartja fontosnak a polgármester asszony, mert fával vagy pellettel fűteni aligha gazdaságosabb, viszont sokkal bonyolultabb – főként az idősebbek számára.

Az észak-erdélyi megye községközpontjában a megtakarított önrészt így inkább a meglévő óvoda korszerűsítésére fordították, lemondva a központi finanszírozásról.

A polgármesterek egyébként úgy vélik, a kisebb települések számára hatványozottan fontos a program. Egyrészt mert az EU-s pályázatok esetében szinte labdába sem rúgnak, ám ha mégis, képtelenek megelőlegezni nagyobb lélegzetű beruházásokat.

A megugrott árak hatása

A kivitelezők hiányára és a megugrott építkezési árakra más előjárók is panaszkodnak. Parajd tavaly megválasztott RMDSZ-es polgármestere, Nyágrus László a felsősófalvi vízhálózat kialakítása körüli bonyodalmakat hozta fel példaként. Mivel a nyertes cég nem tartotta magát a szerződésben foglalt megállapodáshoz, az önkormányzat kénytelen volt felbontani az egyezséget. Az idő teltével az árak rohamosan nőnek, ami a polgármesteri hivatal kasszáját terheli. A sóvidéki nagyközség előjárója mégis nagyon jónak tartja az eddig lefutott két fejlesztési programot, mint ahogy komoly reményeket fűz

hirdetni a magyargoroszlói óvoda építésére. Ennek dacára Dobrai Ferenc községgazda jelentős lehetőséget lát a Saligny-programban, amely által az utakat és a szennyvízhálózatot szeretné fejleszteni, ugyanakkor bekötetné a gázt.

Még akad javítanivaló

Senki nem állítja, hogy az eddig lefutott két vidékfejlesztési program tökéletes lett volna, mint ahogy azt sem, hogy a Saligny-terven nem lehetne csiszolni. Viszont előfordul, hogy az USR-PLUS politikusain kívül a magyar polgármestereknek is fenntartásaik vannak a pénz elosztási kritériumaival kapcsolatosan. Kápolnásfalu községgazdája, Benedek László a mai napig fájjalja, hogy az általa vezetett települést miként ejtették ki a PNDL 1-ből. A Magyar Polgári Párt (MPP) színeiben mandátumot nyert Benedek azt állítja, a Hargita Megyei Tanács vezetője politikai szimpátiák alapján osztogatta a pénzt és az információt. „Borboly Csaba úgy csinált, mintha a sajátjából adná, ezért mi üres marékmal maradtunk. Aztán Bukarestből kioktattak, miként kell pénzhez jutni, és a második kiírásnál már ott mondták meg, hogy ne szerénykedjünk, kérjünk többet” – idézte fel az évekkel ezelőtti kellemetlen tapasztalatát Benedek. Az udvarhelyszéki település a PNDL 2 egyik nyertesének mondhatja magát. Utakat, utcákat térköveztek, ezáltal igyekezve megőrizni a falu rurális jellegét, illetve korszerű, több funkciót betöltő közösségi házat építettek. A rajt előtt álló Saligny-program keretében az elavult szennyvízhálózat cseréjére, a központ rendezési tervére és az orvosi rendelő felújítására pályáznának.

Jánosi Ferenc, a Maros megyei Nagyernye polgármestere sem tartozik azok közé, akik a közpénzosztás tökéletes mechanizmusát látnák a PNDL-ben. „Számomra nagyon zavaros az egész. Nem tudom, milyen kritériumrendszer szerint ítélik oda a pénzeket. Mint ahogyan azt sem értem, mi történt a tablet osztogatási programmal, ami tavaly még oly sürgősnek tűnt, most meg a levegőben lóg” – adott hangot fenntartásainak az RMDSZ-es előjáró.

Kelemen Hunor kormányfőhelyettes igyekezett megnyugtatón a kételkedőket. Az RMDSZ elnöke hangsúlyozta, a Saligny-terv nem a pártoknak és nem a polgármestereknek szól, hanem azoknak a régióknak, amelyeknek szükségük van beruházásokra, és amelyek elnéptelenedését meg kell akadályozni. A kritériumrendszer pedig a fejlesztési tárca igyekszik minél átláthatóbbá tenni.